

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא עד.

וגו אפרקיד. שהיו שוכנין פנינים להזכות כשמוי יין: **אפרקיד.** פניו למעלה. **שיפני"ש בלע"ז:** ועייל טייעא פוסי צירקיה כו'. כלומר ראיתי טייעא שהיה מהלך תחת צרכי המת רוכב על הגמל ורוממו צידו ולא היה נוגע בו בצרכיה. וליכא פרושי דגונת הצרכים כשעוור שיכול טייעא ללכת תחת צרכי המת ורוממו צידו ולא היה נוגע בו דלוי שיעורא קאמר ולא ממש חוץ מעשה הכי הו"ל למימר ועייל פרשא תומי צירכיה כו' אי נמי ועייל גברא (א):

וגנו אפרקיד. מכאן אר"ת דאפרקיד פניו למעלה ולא כמו שפירש ר"ח צנדה (דף יד. ו) ושם ד"ה אפרקיד^א וצרכות (דף יג. א): פניו למטה דאם כן לא היה יכול טייעא לרכוב תומי צרכיה (א): **פסקי חדא קרנא דתבלתא.** משמע הכל שיש לזיית למתים ויש לדחות שהיו נכסין מחיים כצבר

דלחמך צמדש שכל ערב תשעה באצ היו הולכין כשהן חיים לתוך קצריהם והיה צת קול יוצאת ואומרת הצדלו החיים מן המתים אבל יש להציל ראיה מפרכ המכלת (מנחות דף מ"א). דלחמך שמואל כלי קופסא חייבין לזיית ומודה שמואל זוקן כשעשאן לכדורו פירוש לתכריכים והיה עשתא ודאי רמינן להו^ב וכן יש צמדש למה נסמכה פרשת מקושש לפרשת לזיית לומר לך שהמתים חייבים לזיית וקשה דלמרינן צפרק מי שמתו (צרכות דף י"ב). רבי חיטא ורבי יונתן הוו קא שקלי ואלזי צביט הקצרות הוה דאי תכליתיה דרבי יונתן קאצברא א"ל רבי חיטא דלי כפך שלא יאמרו למחר לאכלנו ועכשיו מחרפין אותנו ואי יש למתים לזיית מאי מחרפין אותנו דקאמר וי"ל דאע"ג דיס להן לזיית מ"מ מחרפין אותם שמראין ענמין שון חייבים והמתים פטורים דלחמך

(צנדה דף ג). כיון שמת אדם נעשה חפשי מן המוות אצל קשה על המנהג שנהגים להסיר לזיית מטליתות של מתים ואר"ת שמע מוקני לזיית לפי שזיית עדות הוא שקיים כל התורה לזיית עולה ת"ר וכו' חוטין וכו' קשים הרי תמי"ג ועכשיו שאין חשודין כל כך הרי הוא כאלו מעיד עדות שקר^ה וה"ל דרזינן צמדש ועשו להם לזיית לדורותם לדרוס מס ואור"י דצנימיה היו כולן מקיימין מצות לזיית לפי שהי' לכולן טליתות של ד' כנפות ולכן היו עושין להן אף צמות^ו אצל עתה שאין לכולן צנימיה און לעשות צמותא אפי' מי שהיה לו צנימיה שלא לזיית את מי שאין לו^ז וכענין זה מליני צפרק צמדש דנדה (דף ע"ב). צראשונה היו מעטלין כלים ע"ג נשים נדות ממות תכליתו חיות מתציישות כו'^ח ועוד דלנו סומכין על מסכת שמחות (פ"ב) דלמרינן אצא שאלו בן צנימיה נזה את בניו קצרוהו תחת מרגלותיו של אצא והטילו תכלת מאפיליוני^ט פירוש מעטלינו ויש לגרוס התירו דקאמר מאפיליוני ורבינו חיים כהן דלך פירש דלנו קיימא לן כרבי יוחנן דלחמך (גדה דף ס"א): מצות צטילות לעמיד לצה והיהו למנחות איירי אליצא דשמואל דלחמך אין צטילות ולכן כרין שיהא לו לזיית דעמידין לדיקים שיעמדו בלבושיהם ואם

שקלי (א) קרנא. כנף הטלית להציאו לפני חכמים ללמוד ממנו דין לזיית אי כפ"ש אי כצ"ה כדלקמן: ולא הוה מספגי לן. צהמות שאינו רוכבין לא היו יכולין לילך: כל אצא חמרא. רבה בר רב חנה היינו רבי אצא צר (א) חנה. וכמו כן רבינא כמו רב אצבינא: חמרא. כלומר שוטה כחמור: סיכסא. שוטה כדלמרינן צמלק (סנהדרין דף ק): עזדקן סיכסן: למאי הלכא. פסקת ליה משום צביעת למיחוי אי הלכה כצ"ש דפליגי בנכסות מנחות (דף מ"א): דמ"ר כמה חוטין הוא נותן צ"ש אומרים ארבעה וצית הלל אומרים שלשה וכמה תהא משולשת כו': איצעי לך למיני חוטין וחוליות. מקמי דתיהדיה ותיתי ומימא לן: חוליות. שלשה חוטין גילי קרי חוליא צמכת מנחות [לע"ז]: שצנצני. מן הגלות דכתיבי קרתי טובא צנצני: והוא. רבה בר רב חנה סבר דלמא שבעתא דמנזול (א) דכתיב אשר נשבעתי מעצור מי נח וגו' (ישעיה נד) אותה שבעה היה רואה להפך ויחזיק את העולם במנזול ולפיכך לא רצה להפך: ורבינן. דקרו ליה סיכסא אמרי א"כ לא הוה ליה לזיית און לי אלא משום דכל כרתס לו לך (ישעיה קג): צניעי. צנעול דכתיב ומצקע (ה) הארץ אשר וגו' (במדבר טו): קוטרא. עשן: שקל גצצא דעמרא. לקח גיזת נמר ושראה צנימיה: איחדך איחורוי. הנהו גצצי אע"פ ששרויין צנימיה: אצית. הסכת ושמע: שמעית דקאמרי. שהרי ירדו חיים שאולה (א): כל פלסין יומי. כל ראש חודש: כצנר קאלחא. שמהפכין אותו כדכתיב שמתצנל: (א) היכא דנשקי ארעא ורקיעא. מקום גצוה היה שם שנושקין יחד זה לזה ולא היינו סוף העולם דהא מהלך חמש מצות שנים היו וא"י אמצייתו של עולם היא כדכתיב (יחזקאל לח) יושבי על טבור הארץ והיינו מקומו של רבה בר רב חנה: סינאחי. כל לשם שלי: דהרי חזר דלמרינן צפסחיס (דף ק"ד): גלגל חזר ומולות קבועים: אופייה. נחיריו. ל"א מתרתי זימיה מילא והיינו נמי נחירי: מנדי דסורא. נהרות שצבורא: צריה קנה. מצריות קטינים שנים: לפומיה דלויסן.

יסירו לו הליית צמותו נמלא שלעמיד יעמוד בלא לזיית והמדרש נמי אתי כשמואל והיהו דלקמן יתה עת קול ואמרה דבייתהו דרבי חנינא בן דוסא עמידה למישדא צה תכלת לדיקים לעמיד לצה אחיה נמי כשמואל ועוד אומר ר"י דהכי פירשו דהיהו שעתא ודאי רמינן להו היינו שמשמין צו לזיית ומסקליס אותו מיד להודיע שקיים מצות לזיית לפי שהצדד חדש ולא הוהש ועבשין שנשבעתי מי מיפר א"י. ותימיה דלמאי אין הקדוש צריך הוא מיפר בעצמו דהא מסקינן צמכת חגיגה (דף י'.) דגדריס יש להן הפרה מדכתיב אשר נשבעתי צאפי ודרשינן צאפי נשבעתי וחזרתי אלמא שהוא מיפר בעצמו והיהו קשה דהיאך מיפר לעצמו והצמרין צפרק אלו נדרים (ג' דף ק"ב): לא יחל דברו נכסה שאין מיפר לעצמו והא דלחמך צפרק ארבעה נדרים (שם דף ג'.) הגי' הוה קצרא דשרא לנפשיה ממש אלא כלומר אשכח פיתחא לנפשיה אבל רבנן שרו ליה: שמיעי

(א) נתי' חסין צבורות לו. ד"ה מפיקין. (ב) סנהדרין ק"ה. (ג) זיל שקל טייעא. יעבדך. (ד) זיל עליה. רש"י (ה) זיל האדמה. (ו) וצמדש טו. (ז) כפי"א: שאילנו. (ח) ועי' חוק פסחים ק"ה. ד"ה פיקדון. (ט) ועי' חוק פסחים כ"ה. ד"ה למחר ומו' פסחים מ: ועי' ס' וצנדה ס' ד"ה אצל.

לענין רש"י

שיפני"ש שרובינן ש"ן. שוכב על גבו.

מוסף רש"י

בלועי דקרה. מקום שמתנבל נשם עמד קמה (סנהדרין ק"ה). בעדא. נקב שמתנו ילף עשן (שם). ראשונה במיא. שרה אותה צנימיה לזון משי דיה (שם). אמר לי. הוה טייעא (שם ק"ה). ראמרי הכי משנה אמר כו'. שמהפכין פסחים ודא שכל ל' יום עשן יוצא משם ויטובע אלאמין משה ותורתי אמת כו' (שם).

מוסף תוספות

א. עיי"ש מה דמפרש בלע"ז אפרקיד. ב. כשולבשן ביה אחרו למת. משילין ביה ציית דאי לא רמינא דמי כליעוג. כלומר איפטר ליה ממצותו. כ"י מנחות שם. ג. שאנו מרמזים עומין בביתם מקיימין מצותו. נדה ס"א. ד. ואינו דומה מצוה ועושה למי שאינו מצוה ועושה. טו. פסחים מ: ז. וזה לא נהירא דגם שהיו אומרים הוהיל ומת אין צריך עוד ציית. מנחות ס"א. ז. וד"ה ביינו מכל החיים, ון אע"פ שימיו ציית לכולן הוא יותר לעג לרש שכחיו לא קיים ובמותו יקיים. ח. שאפי' במיתות הם משונין מכל אדם. ט"ו. נדה ע"א. טז. ואע"פ שהגמי חולק עליו. יש דברים שאנו מניחין הגמי שלנו ואנו עושין כספריס החיצונים וכו'. חסין צמית. י. ויש כאן בעבריה. ע"י פ"א ס"א:

(א) נבי' אחו כן טורא דסיני אולי: (ב) שם מופר כן מופר כן הוא ספרי: (ג) שם ארעא וקיעי: (ד) אלוהי אולי ודאי דעבדי כו' כו' שקלמא לסינא: (ה) שם עד למחר כי השתא אכא: (ו) שם ממתי וימיה. י"ב ס"א אוסייה: (ז) רש"י ד"ה ועייל טייעא וכו' ועייל גצצא ולא היה לו להודיר הטייעא ס"ד: (ח) ד"ה שקלי חדא קרנא: (ט) ד"ה כל אצא וכו' היינו ר' אצא בר רב חנה. י"ג ע"י חסין פ"ק סנהדרין דף ק' ד"ה נדה: (י) ד"ה והוה קנה וכו' דמנזול קאמר דמני: (יא) ד"ה היינו ר' יצ"ב לזון מהרש"ל ולא אכל לעד אף היגע על אותו מקום גובה שהיה קרוב למתים הלא מהלך מ"ק הוא וגם אף לך שפרק מהב"ב ל' י"ג ע"י דלחמך ונראה לתקן ע"פ דלחמך ד"ה גבוה מכל אלוהי וכו' דמנזול אף דמנזול אף לזון מהלך מ"ק מ"מ פאשר וכו' ד"ה גבוה וכו' מ"ק מ"מ פאשר אף שהוה מקום נמוך מהלך כמה מצות שנים נהליטו שפרק מהב"ב ל' י"ג ע"י עמד דא"י מקום של רבה והיה יסל לילך להגיע לאתו והואיל מקרן:

רבינו גרשום

פסקי. יקניט: חדא קרנא דתכלתא. מן טלית שלהם שהיו שוכבין בהם. כל אבא חמרא. כלומר לדבה היו קרוין אבא חמור. כעין שקרוין לרבינא אבינא: למאי הילכתא. פסקת ליה אי למיחוי אי הלכה כבית שמואי דאמרי בס"מ מנחות דף ק"ה ע"ב) דת"ר כמה חוטין הוא נותן בית שמואי אומרים ארבע ובי"ה אומרים שלש. אמר רב הונא ארבע (א) בתוך שלש ומשולשת ארבע ור' יהודה אומר שלש בתוך שלש ומשולשת שלש אמר ר' ג' ומשולשת ד' וכו'. למה [לך] למיבד הכי איבעי לך למיני חוטין וחוליות כו': אי לי שנשבעתי. מן הגלות מי פרי: ורוא. ריב בר בר חנה סבר דלמא שבעתא דמבול קאמר ומשי"ה לא הפר דשמא רוצה להחריב העולם במבול. ורבינא אמרי ליה אי"כ אי לא היה אמר אלא משום דבכל צורה לו צד: איחדך. הנהו גבבי דעמרא אצ"ג דאמיננהו במיא משום דגיהנם מתהפך לשם: תא ואחוי לך היכא דנשקי ארעא ורקיעא. לאו משום דמיוו ליה סוף העולם ממש משום דמהלך תיק שנה הוי העולם אלא מקום הראה לו במדבר אחד ששם נושקין ומגלגל לגלגל ונשקין השמים והארץ יחד ולא מיוו ליה ממש סוף העולם כי אם ממקום הגלגל שמקיף וטובב לשם: לסינא. סל שלי: כתיב מברי דסורא. ב' נהרות: דאית ליה קרנא ענינא דבחישא בהו. שחופרת בהן מים: קרטינא. קופסא: נחית

(א) לפניו שם הגי' ארבע בתוך ארבע ומשולשת ארבע